

Mgr. Alice Glaserová

Barevný svět Karla Šmirouse

V roce 2019 obohatil sbírku Regionálního muzea v Českém Krumlově soubor barevných diapozitivů a pozitivů českokrumlovského rodáka Karla Šmirouse. Kolekce byla pořízena formou nákupu. Nová akvizice tematicky zapadá do skupiny předmětů ze Šmirousovy pozůstalosti, která je zapsána v rámci podsbírkky fotografie současnosti. Kromě negativů, autochromů, diapozitivů v ní najdeme také rodinné dokumenty a fotografie. Zajímavou součástí této kolekce jsou i trojrozměrné předměty z osobního vlastnictví fotografa, jako je promítací přístroj a promítací plátno.

Nově získaný soubor se skládá ze dvou skupin předmětů. První z nich obsahuje necelou stovku barevných pozitivů různého formátu. Druhou velkou skupinou jsou barevné diapozitivy v papírovém rámečku, přibližně dvě stě šedesát kusů. Co do témat lze získaný materiál rozdělit do více částí. Velký podíl tvoří květinové motivy a portréty, dále zde najdeme zátiší, krajiny, umělecká díla, městská, především pražská zákoutí, přírodní scenérie, méně pak venkovskou krajinu a českokrumlovské motivy. Velmi zajímavou a pro studium etnografie cennou složkou nově získaného souboru jsou diapozitivy s lidovými kroji Čech, Moravy a Slovenska.

Karel Šmirous, který se v roce 1890 narodil v Českém Krumlově, měl zpočátku svého života touhu stát se malířem. Zkušenosti v oboru fotografie získal přímo od Josefa Seidla. Na přání svého otce se však po absolutoriu českobudějovické reálky přihlásil na pražskou techniku, kde si zvolil studium chemie. Karel Šmirous svou celoživotní profesní kariéru soustředil na vývoj barevné fotografie a její přenos na papír. Byl průkopníkem barevných snímků. Roku 1908 se stal autorem první barevné fotografie v našich zemích. Na svých studijních cestách se seznámil s bratry Lumièrovými, vynálezci autochromu, v jejichž laboratořích působil. Zásadním přínosem pro obor fotografie byl jeho vynález hydrotypie, který patentoval v roce 1921.

Kromě vědecké oblasti v oboru technologie barevné fotografie se věnoval také vlastní autorské tvorbě. Jeho díla jsou ceněna pro svou vysokou technickou kvalitu, kompoziční a barevnou vyváženost. Tematické okruhy jeho děl tvoří především zátiší, portréty, akty a krajiny. Byl autorem mnoha obrazových publikací, pohlednic a věnoval se také reklamní tvorbě. Mezi mnoha jeho autorskými počiny jmenujme alespoň publikaci „Československo“ vytvořenou u příležitosti výstavy Brusel 1958.

Regionální muzeum v Českém Krumlově se dílu Karla Šmirouse věnovalo v rámci několika výstav. Z nedávné doby připomeňme instalaci s názvem Nestoři českokrumlovské fotografie, kde se návštěvníci měli možnost kromě Karla Šmirouse seznámit s dalšími fotografy, jakými byli například Josef a František Seidlovi a Josef Wolf. V rámci další, tematicky zcela odlišné výstavy, Od Šumavy k Tatrám, jejíž součástí byly tradiční lidové oděvy z území Čech, Moravy a Slovenska, tvořily Šmirousovy práce významný podíl doprovodné obrazové dokumentace. Při přípravě této odborné části čerpali autoři výstavy především z publikací dvojice Blažena Šotková, Karel Šmirous.

Odbornou a praktickou část těchto příruček vytvořila česká novinářka a spisovatelka Blažena Šotková. Karel Šmirous je autorem barevných doprovodných fotografií. Ve dvou několikadílných vydáních obsáhli tvůrci nejvýznamnější české lidové kroje co do detailního popisu a provedení. Pro představu jmenujme například kroj chodský, plzeňský, litomyšlský, mladoboleslavský, turnovský blatský a kozácký. Obě práce s názvy Šijeme kroje ze třicátých let dvacátého století a Naše lidové kroje, vydané v padesátých letech, plnily kromě odborného účelu také praktický cíl. Sloužily totiž jako návod pro zhotovení jednotlivých oděvů nebo alespoň jejich hlavních součástí. Kromě popisů krojů obsahují proto tyto sešity také stříhy a nákresy. Titulní strana druhého vydání je navíc obohacena o ilustraci významného českého grafika, kreslíře a průkopníka trojrozměrných leporel Vojtěcha Kubašty.

Soubor barevných diapozitivů, získaný v roce 2019, obsahuje kromě přírodních témat a portrétů také množství snímků lidových krojů. Na tomto materiálu je patrné, že se Karel Šmirous věnoval krojovým fotografiím nejen kvůli spolupráci na zmíněných publikacích, ale že byl ve své

době významným specialistou v oblasti obrazového zachycení a dokumentace lidových oděvů. Vedle jmenovaných regionů se na diapozitivech totiž objevují i kroje z Moravy a Slovenska. Soubor se tak stává významným nejen z hlediska historie barevné fotografie, ale slouží i jako vynikající studijní materiál. Bylo by velmi přínosné převést barevné diapozitivy do klasické fotografie. Jednou z možností, kterou nabízí současná technika, je jejich naskenování s možností vytvoření snímku. Věříme, že se díky tomu budou moci návštěvníci muzea seznámit s rozvětvenou tvorbou významného českokrumlovského rodáka moci při některé z příštích výstav.